

УДК 330.341.1:[331.108:34](477.87)

Нормативна регламентація та регіональні особливості кадрового забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття

Семененко І.С.

кандидат економічних наук, доцент,
науковий співробітник
Закарпатського регіонального центру соціально-економічних
і гуманітарних досліджень НАН України

Нечитайло У.П.

кандидат економічних наук,
науковий співробітник
Закарпатського регіонального центру соціально-економічних
і гуманітарних досліджень НАН України

Семененко В.І.

студентка
Ужгородського національного університету

У статті досліджено нормативну регламентацію кадрового забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття в розрізі опорних точок трикутника знань: «освіта – дослідження – інновації». Виокремлені регіональні особливості потреб у висококваліфікованих кадрах з тих спеціальностей, освоєння яких прискорить трансфер технологій між опорними точками трикутника знань, що буде мати позитивний вплив на прискорення економічного розвитку нашого регіону за пріоритетними напрямками.

Ключові слова: інновації, нормативне забезпечення, трикутник знань, кадрове забезпечення, інструменти кадрової політики, освіта, дослідження, реципієнти інновацій, трансфер технологій.

Семененко И.С., Нечитайло У.П., Семененко В.И. НОРМАТИВНАЯ РЕГЛАМЕНТАЦИЯ И РЕГИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ КАДРОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЗАКАРПАТЬЯ

В статье исследована нормативная регламентация кадрового обеспечения инновационного развития Закарпаття в разрезе опорных точек треугольника знаний: «образование – исследования – инновации». Выделены региональные особенности потребности в высококвалифицированных кадрах в тех специальностях, освоение которых ускорит передачу технологий между опорными точками треугольника знаний, что будет иметь положительное влияние на ускорение экономического развития нашего региона по приоритетным направлениям.

Ключевые слова: инновации, нормативное обеспечение, треугольник знаний, кадровое обеспечение, инструменты кадровой политики, образование, исследования, получатели инноваций, движение технологий.

Semenenko I.S., Nechitailo U.P., Semenenko V.I. NORMATIVE REGULATION AND REGIONAL PECULIARITIES OF HUMAN RESOURCES FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TRANSCARPATHIAN REGION.

The article deals with the regulatory regulation of personnel support of the innovative development of Transcarpathia in the section of the support points of the triangle of Knowledge: education – research – innovations. Regional peculiarities are identified in the need for highly qualified personnel in those specialties whose mastering will accelerate the transfer of technology between the reference points of the Knowledge triangle, which will have a determining positive influence to accelerate the economic growth of the strategic priority directions of the economic development of our region.

Keywords: innovation, normative support, triangle of knowledge, human resources, tools of personnel policy, education, research, recipients of innovation, technology movement.

Постановка проблеми. Глобалізація економіки, інноваційно-технологічні зміни, що пов'язуються з початком четвертої промислової революції у світі, демографічні та економічні кризи впливають на національні та регіональні економіки та трансформують ринки

праці, видозмінюючи зміст та характер праці, форми зайнятості, структури робочих місць, висуваючи нові вимоги до підготовки висококваліфікованої робочої сили.

Ринок праці визначає перспективи забезпечення сталого економічного та інновацій-

ного розвитку, що насамперед пов'язані з якісними характеристиками робочої сили та гідними умовами прикладання праці. У цих умовах питання забезпечення інноваційного економічного розвитку Закарпаття висококваліфікованими кадрами, питання законодавчо-правового регулювання цього процесу є актуальними та такими, що потребують постійної уваги та вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вагомий внесок у дослідження інноваційного розвитку та перспективи розвитку трикутника знань у регіонах України зробили такі вчені, як В.М. Гейць, А.В. Карпенко, В.П. Мікловда, С.С. Слава та ін.

Постановка завдання. Метою статті є загальна характеристика чинної нормативно-правової бази забезпечення трикутника знань інноваційного розвитку в Україні, яка регламентує питання кадрового забезпечення та кадрової політики інноваційних працівників. Досягнення мети зумовлюється необхідністю вирішення таких завдань: проаналізувати стан нормативно-правової бази, яка регламентує питання підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації інноваційних працівників в Україні та її регіонах; з'ясувати суперечності та недоліки нормативних актів у сфері «освіта – дослідження – інновації»; запропонувати заходи для вдосконалення законодавчого забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Нормативне забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття представлено такими актами, як: Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. [3], Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4.07.2002 р. [6], Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 8.09.2011 р. [5], Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 р., Закон України «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції» від 16.10.2012 р., Закон України «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» від 9.04.2004 р., Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» від 6.09.2012 р., Постанова КМУ «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» від 4.06.2008 р., Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від

1.08.2007 р., Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ» від 19.07.2017 р., Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р., Постанова КМУ «Про затвердження Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов КМУ» від 19.10.2016 р., Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р., Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р. [4], Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 р., Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 р., Закон України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012.

Кадрова регламентація і нормативне забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття представлено такими Законами України та нормативними актами, як: Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4.07.2002 р. № 40-4, Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 р. № 143-5, Закон України «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції» від 16.10.2012 р. № 5450-6, Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 1.08.2007 р. № 995, Постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ» від 19.07.2017 р., Постанова КМУ «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» (від 04.06.2008 р. № 520), Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. [3], Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р., Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р. [4], Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р., Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів».

Напрями руху трансферу технологій утворюють умовний трикутник, вершинами якого є освіта, дослідження, реципієнти інновацій – підприємства [1].

Опорна точка «Освіта». Центральний орган виконавчої влади організовує підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері інноваційної діяльності. Уповноважений орган із

питань реалізації державної політики у сфері трансферу технологій бере участь у підготовці пропозицій щодо координації галузевої підготовки та перепідготовки фахівців із питань інтелектуальної власності, трансферу технологій та управління інноваційною діяльністю; залучення студентів, випускників, аспірантів, науковців та працівників вищого навчального закладу та/або наукової установи до розроблення і виконання проектів наукового парку. Серед учасників навчально-виховного процесу виокремлюються представники підприємств, установ, кооперативних, громадських організацій, що беруть участь у навчально-виховній роботі. Державне замовлення на підготовку кадрів, порядок формування цього замовлення, процедура складання середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та робітниках, розміщення державного замовлення на конкурсній основі. Закони: «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-4, «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14 вересня 2006 року № 143-5, Закон України «Про вищу освіту» (редакція від 16.04.2017 р.), Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р., Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р, Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів».

Опорна точка «Дослідження». Стимулювання розвитку системи управління в індустрії програмної продукції через механізм взаємодії за такими напрямками, як: оцінка потреби індустрії програмної продукції у кваліфікованих кадрах і запровадження ефективних механізмів вирішення питань кадрового забезпечення; затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер; анкетування науково-дослідних (науково-технічних) установ. Анкета повинна включати відомості про наукові, науково-технічні та науково-педагогічні кадри (чисельність працівників, які виконують науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи, чисельність докторів наук і кандидатів наук, аспірантів та докторантів); підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців. Реалізація пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки забезпечується шляхом розроблення та виконання за визначеними пріоритетними тематичними напрямками підготовки наукових кадрів, інформаційного та

матеріально-технічного забезпечення наукових досліджень і науково-технічних розробок. Організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів, необхідних для розроблення і реалізації проектів наукового парку. Закони: «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції» від 16 жовтня 2012 року № 5450-6; Постанова КМУ «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» (від 04.06.2008 р. № 520); Постанова КМУ «Про затвердження Положення про державну атестацію науково-дослідних (науково-технічних) установ» від 19.07.2017 р.; Закон України «Про вищу освіту» (редакція від 16.04.2017 р.); Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р.; Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р.

Опорна точка «Реципієнти інновацій». Основним принципом державної інноваційної політики є підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності. Структурний підрозділ готує та подає в установленому порядку пропозиції щодо: удосконалення системи підготовки (перепідготовки) спеціалістів із питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності, налагодження співробітництва із зазначених питань з МОН, а у разі потреби – стосовно організації підготовки і підвищення кваліфікації таких спеціалістів, а також обміну практичним досвідом роботи у зазначеній сфері. Організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів, необхідних для розроблення і реалізації проектів наукового парку. Серед учасників навчально-виховного процесу виокремлюються представники підприємств, установ, кооперативних, громадських організацій, що беруть участь у навчально-виховній роботі. Закони: «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-4; Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 01.08.2007 р. № 995; Закон України «Про вищу освіту» (редакція від 16.04.2017 р.); Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р., Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 р.

Виходячи з аналізу нормативної регламентації кадрового забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття, можна зробити узагальнення по таких напрямках, яких є чотири щодо кадрового забезпечення, як: підготовка кадрів, підвищення кваліфікації кадрів, оцінка потреби в кадрах, фінансові стимули до

**Нормативна регламентація кадрового забезпечення
та напрями руху трансферу технологій**

Кадрове забезпечення	Закони, що регламентують кадрове забезпечення	Напрямок руху трансферу технологій
– Підготовка кадрів	<ul style="list-style-type: none"> – Про інноваційну діяльність від 4 липня 2002 року № 40-4, ст. 3, п. 2 – Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій від 14 вересня 2006 року № 143-5, ст. 7, п.3.3 – Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції від 16 жовтня 2012 року № 5450-6, ст.5, п.7 – Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (від 01.08.2007 р. № 995), ст.1 П.4-7 – Постанова КМУ «Про затвердження Положення про державну атестацію науково-дослідних (науково-технічних) установ» (від 07.04.98 р. № 469). 	<p>Освіта – підприємства</p> <p>Освіта – дослідження</p> <p>Освіта – дослідження</p> <p>Освіта – дослідження</p> <p>Освіта – дослідження</p>
– Підвищення кваліфікації кадрів	<ul style="list-style-type: none"> – Про інноваційну діяльність від 4 липня 2002 року № 40-4, ст. 9, п. 2 – Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (від 01.08.2007 р. № 995), ст. 1, П.4-7 – Постанова КМУ «Про затвердження Положення про державну атестацію науково-дослідних (науково-технічних) установ» (від 07.04.98 р. № 469). 	<p>Освіта – підприємства</p> <p>Освіта – дослідження</p> <p>Освіта – дослідження</p>
– Оцінка потреби в кадрах	<ul style="list-style-type: none"> – Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції від 16 жовтня 2012 року № 5450-6, ст. 5, п. 7 	Освіта – дослідження
– Фінансові стимули до кадрового зростання	<ul style="list-style-type: none"> – Постанова КМУ «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» (від 04.06.2008 р. № 520). 	Дослідження – підприємства

кадрового зростання (таблиця № 1).

Напрямок «освіта – підприємства». Взаємодія освіти і підприємств здійснюється у загальному форматі підготовки кадрів для суб'єктів господарювання (основний закон – ЗУ «Про вищу освіту»), який охоплює навчально-виробничу практику у тому числі через створення навчально-виробничих лабораторій на підприємствах. Закон України «Про освіту» серед учасників навчально-виховного процесу виокремлює представників підприємств, установ, кооперативних, громадських організацій, що беруть участь у навчально-виховній роботі.

Напрямок «дослідження – підприємства». Державне замовлення на підготовку кадрів, порядок формування цього замовлення, процедура складання середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та робітниках, розміщення державного замовлення на конкурсній

основі регламентовано законодавчо (основний закон – Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»). Взаємодія освіти й науки, а також освіти та підприємства у законодавчих актах чіткого замовлення необхідного кадрового забезпечення для ринкових потреб поки не отримала. Практично цей зв'язок здійснюється в односторонньому порядку через рішення Міністерства науки і освіти без урахування регіональних потреб в інноваційному кадровому забезпеченні, тому має загальний характер підготовки фахівців.

Напрямок «освіта – дослідження». Що стосується наукової і технічної діяльності кадрів, саме взаємодії «освіта – дослідження», «дослідження – реципієнт», то окремо не виділено регулювання науково-технічної діяльності

в приватному секторі економіки. Але в ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 1977-XII від 13.12.1991 р. (зі змінами і доповненнями) серед цілей та напрямів державної політики в науковій і науково-технічній діяльності (стаття 1) вказано, що держава забезпечує соціально-економічні, організаційні, правові умови для формування та ефективного використання науково-технічного потенціалу, включаючи державну підтримку суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності. Зазначено, що ця виразно «пронаукова» позиція держави має реалізовуватися шляхом її участі у: створенні інфраструктури науки і системи інформаційного забезпечення науково-технічної діяльності; інтеграції освіти, науки і виробництва; підготовці і підвищенні кваліфікації наукових кадрів; підвищенні престижу науково-технічної діяльності, підтримки та заохочення наукової молоді; фінансуванні та матеріальному забезпеченні фундаментальних досліджень; організації прогнозування тенденцій науково-технічного та інноваційного розвитку на довгостроковий та середньостроковий періоди; підтримці пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки; створенні ринку науково-технічної продукції та впровадженні досягнень науки; правовій охороні інтелектуальної власності та створенні умов для її ефективного використання; стимулюванні наукової та науково-технічної творчості, винахідництва та інноваційної діяльності (зі списку всіх напрямів обрано ті пункти, що стосуються предмета напрямку). У законодавчому полі України окремо не виділено регулювання науково-технічної діяльності в приватному секторі економіки.

У проведеному аналізі виявлено, що не охоплена відповідним нормативним регулюванням творча активність науково-професійних кадрів. Зокрема, виявлено, що відсутня система матеріальних стимулів, немає системи оцінки результатів професійної діяльності у сфері креативної активності, не проводиться підтримка та заохочення наукової молоді, що майже не охоплено відповідним нормативним регулюванням.

Проаналізовано нормативне забезпечення трикутника знань щодо кадрового забезпечення/підготовки кваліфікованих наукових кадрів у розрізі опорних точок (освіта, дослідження, реципієнти інновацій) та зв'язків у трикутнику знань (освіта – підприємства, освіта – дослідження, дослідження – підприємства).

Досліджено в контексті вищих освітніх установ, що:

– державна підтримка підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних та прикладних наукових досліджень (основний закон – ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., вибірково у закладах НАН України (аспірантура/ докторантура) (основний закон – закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р.) та самостійно здійснюється комерційними підприємствами за їхньою потребою без необхідності законодавчого регламентування. На регіональному рівні додаткового регламентування не здійснюється;

– законодавчо регламентовано, що підвищення кваліфікації кадрів у сфері інноваційної діяльності здійснюється (основний закон – ЗУ «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-4, ст. 9, п. 2), та на практиці має лише декларативний характер. На етапі аналізу законодавчого забезпечення було виявлено, що недостатньо уваги приділяється кадровому складнику інноваційного потенціалу. У законодавстві відсутня система стимулювання інноваційної активності на підприємствах;

– кваліфікації працівників, пільги для працівників, котрі поєднують роботу з навчанням, законодавчо регламентовано (основний закон – Кодекс законів про працю). Кодекс законів визначає організацію виробничого навчання персоналу за рахунок підприємства, створення необхідних умов для поєднання роботи з навчанням, а також здійснення виробничого навчання в робочий час, а на практиці кожне підприємство в індивідуальному порядку користується цією нормою закону. Нормативне забезпечення (основний закон – Кодекс законів про працю) передбачає заохочення працівників, які поєднують роботу з навчанням, надання робочого місця чи посади працівникові відповідно до набуті кваліфікації, пільг і відпусток у зв'язку з навчанням у професійно-технічних і вищих навчальних закладах. На практиці підвищення кваліфікації кадрів самостійно здійснюється економічними суб'єктами господарювання за їхньою потребою у форматі підвищення кваліфікації (перепідготовка кадрів) без необхідності законодавчого регламентування. На регіональному рівні додаткового регламентування не здійснюється;

– державне замовлення на підготовку кадрів, порядок формування цього замовлення, процедуру складання середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та

робітниках, розміщення державного замовлення на конкурсній основі регламентовано законодавчо (основний закон – Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»). Взаємодія освіти й науки, а також освіти та підприємства у законодавчих актах чіткого замовлення необхідного кадрового забезпечення для ринкових потреб поки не отримала. Практично цей зв'язок здійснюється в односторонньому порядку через рішення Міністерства науки й освіти без врахування регіональних потреб в інноваційному кадровому забезпеченні, тому має загальний характер підготовки фахівців;

– взаємодія освіти і підприємств здійснюється у загальному форматі підготовки кадрів для суб'єктів господарювання (основний закон – ЗУ «Про вищу освіту»), який охоплює навчально-виробничу практику у тому числі через створення навчально-виробничих лабораторій на підприємствах. Закон України «Про освіту» серед учасників навчально-виховного процесу виокремлює представників підприємств, установ, кооперативних, громадських організацій, що беруть участь у навчально-виховній роботі;

– що стосується наукової і технічної діяльності кадрів, а саме взаємодії освіти і досліджень, досліджень і реципієнтів, то окремо не виділено регулювання науково-технічної діяльності в приватному секторі економіки. Але в ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 1977-ХІІ від 13.12.1991 р. (зі змінами і доповненнями) серед цілей та напрямів державної політики в науковій і науково-технічній діяльності (стаття 1) вказано, що держава забезпечує соціально-економічні, організаційні, правові умови для формування та ефективного використання науково-технічного потенціалу, включаючи державну підтримку суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності. Зазначено, що ця виразно «пронаукова» позиція держави має реалізовуватися шляхом її участі у: створенні інфраструктури науки і системи інформаційного забезпечення науково-технічної діяльності; інтеграції освіти, науки і виробництва; підготовці і підвищенні кваліфікації наукових кадрів; підвищенні престижу науково-технічної діяльності, підтримки та заохочення наукової молоді; фінансуванні та матеріальному забезпеченні фундаментальних досліджень; організації прогнозування тенденцій науково-технічного

та інноваційного розвитку на довгостроковий та середньостроковий періоди; підтримці пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки; створенні ринку науково-технічної продукції та впровадженні досягнень науки; правовій охороні інтелектуальної власності та створенні умов для її ефективного використання; стимулюванні наукової та науково-технічної творчості, винахідництва та інноваційної діяльності (зі списку всіх напрямів обрано ті пункти, що стосуються предмету напряму). У законодавчому полі України окремо не виділено регулювання науково-технічної діяльності в приватному секторі економіки.

Таким чином, на основі здійсненого дослідження можна стверджувати, що в Україні до питання просування інноваційного розвитку треба підходити в розрізі потрійної спіральної взаємодії «освіта – дослідження – інновації», що має стати ключовим чинником регіонального розвитку.

Для забезпечення якісного складу кадрового забезпечення інноваційних працівників серед базових особистих компетенцій працівників мають бути розвинуті освітні дисципліни у ВНЗ, спрямовані на розвиток та розкриття інтелектуальних та творчих здібностей, ініціативності, комунікабельності, вміння працювати в команді, здатності до ризику, відповідальності, психологічної стійкості. Враховуючи те, що домінуючою формою праці у межах інноваційної зайнятості стає інтелектуальна, інноваційні працівники мають бути озброєні вмінням використовувати складну інтелектуальну техніку, володіти сучасними технологіями обробки знань та управління інформаційними потоками, навичками самовдосконалення та саморозвитку, адаптивністю до нововведень та трудовою мобільністю.

Професійно-кваліфікаційна структура попиту на працю за інноваційної моделі зайнятості трансформується у бік залучення до виробництва кваліфікованої робочої сили, що володіє високим рівнем інтелектуального потенціалу і поєднує знання кількох професій, розширюючи профіль представників синтетичних спеціальностей.

Аналіз нормативної регламентації кадрового забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття дає можливість резюмувати, що чинна законодавчо-правова база щодо кадрового забезпечення створює достатню основу інноваційного економічного розвитку нашого регіону, але є такою, що потребує постійної уваги та вдосконалення з метою забезпе-

чення належного рівня оплати висококваліфікованих кадрів, що здатні гарантувати процес поживлення інноваційного економічного зростання Закарпаття.

Закарпатська область розташована на заході України, межує з країнами – членами ЄС: Польщею, Словаччиною, Угорщиною і Румунією. З півночі та сходу Закарпаття має адміністративні кордони зі Львівською та Івано-Франківською областями. Виходячи з географічного розташування, Закарпаття гостро відчуває на собі кадровий голод інноваційного розвитку тих пріоритетних напрямів економічного розвитку, що мали би продемонструвати точки росту регіональної економіки. Однією з причин є, безумовно, той факт, що середня заробітна плата в країнах-сусідках є в три-чотири рази більшою, ніж на Закарпатті. Особливої уваги це питання набуває в умовах глобальної конкуренції, коли відомі комерційні компанії ведуть справжнє «полювання» за висококваліфікованими кадрами, здатними забезпечити швидкий інноваційний розвиток. Найбільше в цих умовах Закарпаття потребує фахівців тих спеціальностей, що не тільки можуть гарантувати достойний заробіток, не менший, ніж у сусідних державах – країнах ЄС, але і здатні своєю роботою прискорити трансфер технологій між опорними точками трикутника знань, що забезпечить прискорення зростання пріоритетних напрямів економічного розвитку Закарпаття (таблиця 3). Кадрове забезпечення інноваційної сфери при цьому повинно базуватися на таких принципах, як: включення навчання і підготовки кадрів в інноваційно-виробничі процеси; безперервність навчання та підвищення кваліфікації кадрів, що інтегровані системою виробництва інноваційної продукції; орієнтація на підготовку висококваліфікованих і високоінтелектуальних фахівців, системних менеджерів інноваційної діяльності; постійна націленість на генерацію перспективних науково-технічних ідей і визначення шляхів і методів їх практичної реалізації в інноваціях; спрямованість навчання на управління соціальними та психологічними аспектами створення нововведень [11].

Інноваційний розвиток Закарпаття потребує відповідного висококваліфікованого кадрового забезпечення за такими спеціальностями, як інженер-конструктор; інженери з організації керування виробництвом; технолог; конструктори і технологи створення нових лікарських засобів на основі спрямованого дизайну біологічно активних речовин

та використання наноматеріалів; фахівці з отримання нових матеріалів, їх з'єднання й опрацювання; фахівці з малого і середнього бізнес-підприємництва; фахівці з розвитку наукомістких малих підприємств; фахівці з сучасного матеріалознавства; фахівці з фізико-математичних і технічних наук; фахівці з науки про життя та розвиток біотехнологій; технологи моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; ІТ-фахівці з апаратних рішень для перспективних засобів обчислювальної техніки, інформаційних та комунікаційних технологій; фахівці створення новітніх технологій покращення якості життя. Необхідна підготовка фахівців, здатних генерувати нові знання, подальший розвиток інтеграції науки і освіти, об'єднання наукових досліджень і освітніх програм в цілісну систему, розвиток студентської науково-дослідної роботи в період навчання і післявузівської освіти, залучення молодих дослідників – випускників УжНУ в науку; підготовка фахівців у сфері інноваційного менеджменту, здатних організувати й управляти інноваційними процесами на різних рівнях [11].

Висновки. Аналіз нормативної регламентації кадрового забезпечення інноваційного розвитку Закарпаття дає можливість резюмувати, що чинна законодавчо-правова база щодо кадрового забезпечення створює достатню основу інноваційного економічного розвитку нашого регіону, але є такою, що потребує постійної уваги та вдосконалення з метою забезпечення належного рівня оплати висококваліфікованих кадрів, що здатні гарантувати процес поживлення інноваційного економічного зростання Закарпаття.

У проведеному аналізі виявлено, що не охоплена відповідним нормативним регулюванням творча активність науково-професійних кадрів; зокрема, виявлено, що відсутня система матеріальних стимулів, немає системи оцінки результатів професійної діяльності у сфері креативної активності, не проводиться підтримка та заохочення наукової молоді.

Професійно-кваліфікаційна структура попиту на працю за інноваційної моделі зайнятості трансформується у бік залучення до виробництва кваліфікованої робочої сили, що володіє високим рівнем інтелектуального потенціалу і поєднує знання кількох професій, розширюючи профіль представників синтетичних спеціальностей.

Виходячи з географічного розташування, Закарпаття гостро відчуває на собі кадровий

голод інноваційного розвитку тих пріоритетних напрямів економічного розвитку, що мали би продемонструвати точки зростання регіональної економіки. Однією з причин є, безумовно, той факт що середня заробітна плата в країнах-сусідках є в три-чотири рази більшою, ніж на Закарпатті. Особливої уваги це питання набуває в умовах глобальної конкуренції, коли відомі комерційні компанії ведуть справжнє «полювання» за висококваліфікованими кадрами, здатними забезпечити швидкий інноваційний розвиток. Найбільше в цих умовах Закарпаття потребує фахівців тих спеціальностей, що не тільки можуть гарантувати достойний заробіток, не менший, ніж у сусідніх державах – країнах ЄС, але і здатні своєю роботою прискорити трансфер технологій між опорними точками трикутника знань,

що забезпечить прискорення зростання пріоритетних напрямів економічного розвитку Закарпаття. Кадрове забезпечення інноваційної сфери при цьому повинно базуватися на таких принципах, як: включення навчання і підготовки кадрів в інноваційно-виробничі процеси; безперервність навчання та підвищення кваліфікації кадрів, що інтегровані системою виробництва інноваційної продукції; орієнтація на підготовку висококваліфікованих і високоінтелектуальних фахівців, системних менеджерів інноваційної діяльності; постійна націленість на генерацію перспективних науково-технічних ідей і визначення шляхів і методів їх практичної реалізації в інноваціях; спрямованість навчання на управління соціальними та психологічними аспектами створення нововведень [11].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Слава С.С. Перспективи розвитку трикутника знань в Україні / Слава С.С. // Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти. Випуск 2. –Херсон: Грін Д. С., 2017. С. 190–205 (всього 906 с.)
2. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави» від 11 лютого 2015 року № 182-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/182-19>
3. Закон України «Про вищу освіту» Закон № 1556-VII від 01.07.2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Закон України «Про наукові парки», Закон від 25.06.2009 № 1563-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>
5. Закон Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні № 3715-VI від / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 19-20, ст. 166 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
7. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
8. Закон України «Про індустриальні парки» від 21.06.2012 № 5018-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>
9. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/991-14>
10. Постанова КМУ «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій і особам, які здійснюють їх трансфер» від 04.06.2008 р. № 520. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/520-2008-%D0%BF>
11. Концепція інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2015-2025 рр. URL: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>
12. Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року. URL: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf

REFERENCES:

1. Slava S.S. Prospect for the development of the triangle of knowledge in Ukraine / Slava S.S. // Innovation Economy: Theoretical and Practical Aspect. Edition 2. Kherson: Grin D.S., 2017 P. 190–205 (in all 906 p.)
2. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine “On Recommendations of the Parliamentary Hearings on the Issue” On the Status and Legislative Provision of the Development of Science and the Scientific and Technical Sphere of the State “dated February 11, 2015, No. 182-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/182-19>
3. Law of Ukraine “On Higher Education” Law № 1556-VII dated 07/01/2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. The Law of Ukraine "On Science Parks", Law of 25.06.2009 № 1563-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>
5. Law On Priority Areas of Innovation Activity in Ukraine No. 3715-VI dated/ Data of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2011, N 19-20, p. 166. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Law of Ukraine "On Innovation Activity" Law No. 40-IV dated July 04, 2002. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
7. Law of Ukraine "On scientific and scientific-technical activity" Law dated November 26, 2015, No. 848-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
8. The Law of Ukraine "On Industrial Parks", Law No. 5018-VI dated 21.06.2012. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>
9. The Law of Ukraine "On the Special Mode of Innovative Activities of Technological Parks", Law No. 991-XIV dated 16.07.1999. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/991-14>
10. CMU Resolution "On Approval of Minimum Rates of Fees to Technology Authors and Persons Carrying Out their Transfer" dated 04/06/2008 No.520 [Electronic Resource] – Access Mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/520-2008-%D0%BF>
11. Concept of innovation development of the Uzhhorod National University "for 2015-2025. URL: <http://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/8662>
12. Strategy for the development of Transcarpathian region up to 2020. URL: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf